

BUITEN

17^E JAARGANG N^O. 16

ZATERDAG 21 APRIL 1923.

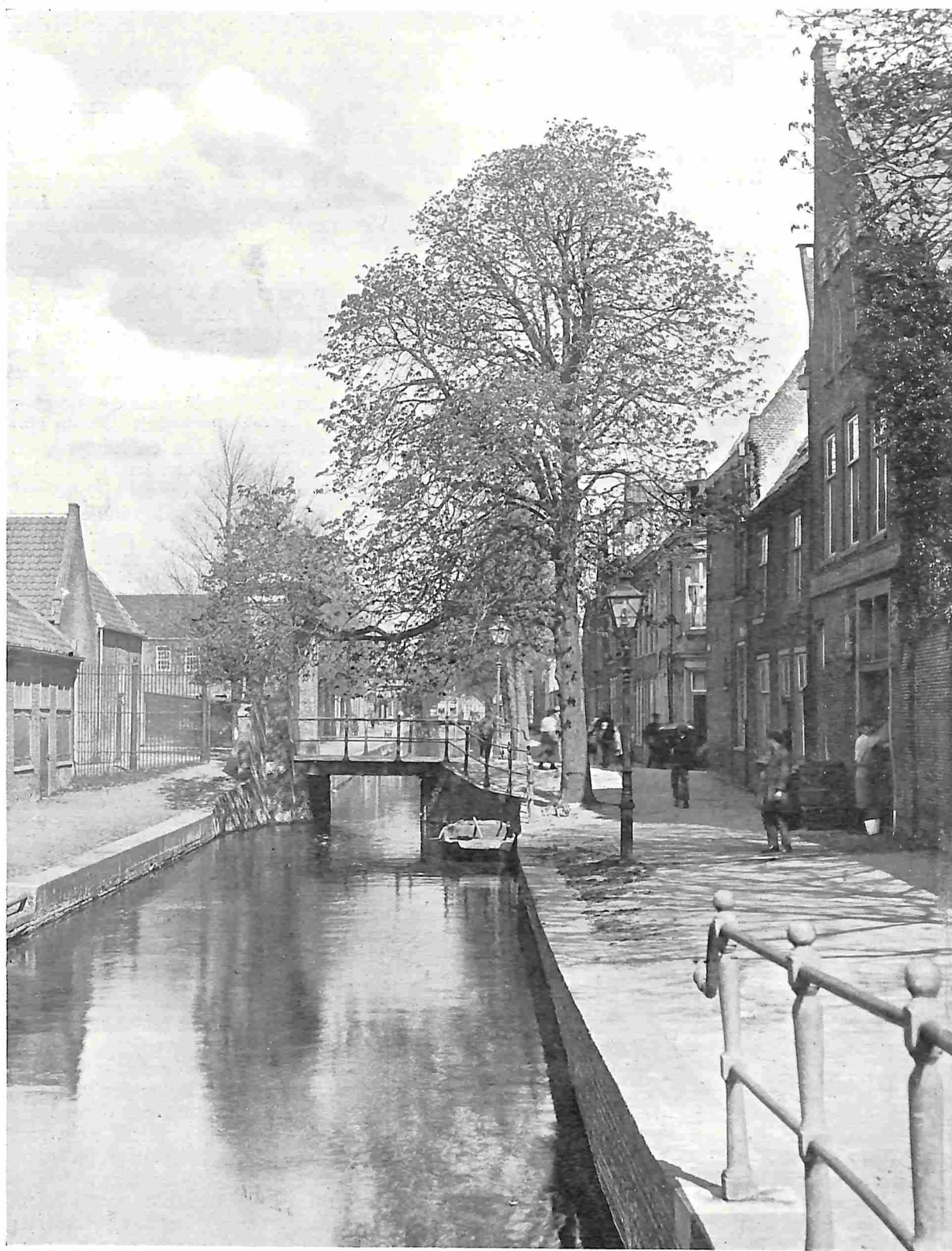

Foto C. Steenbergh.

LENTE AAN DE DOELENGRACHT TE LEIDEN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

LENTE AAN DE DOELENGRACHT TE LEIDEN, ILLUSTR. BLZ. 181	
HET HUIS MET DEN BRONZEN KLOPPER, UIT HET	
ENGELSCHE, DOOR WILLIAM LE QUEUX (16)	182
HET CENTRAALSTATION TE AMSTERDAM, DOOR J.	
C. WAAL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 184—187
TUINKUNST—TUINARCHITECTUUR, DOOR P.	BLZ. 186
HET TEEKENEN MET EEN KRUISJE, DOOR C. VISSER	188
WAAK-, VERDEDIGINGS-, POLITIEHONDEN, DOOR	
L. SEEGERS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 188—191
EEN PLANT DIE ER WONDERLIJK UITZIET, DOOR	
A. J. VAN LAREN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 190—191
VAN MENSCHEN EN DIEREN, DOOR G. D. ROBERTS	BLZ. 191
BOSCHVIJVER, ILLUSTRATIE	192

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Het huis met den bronzen klopper

16) door WILLIAM LE QUEUX.

H IJ zweeg even, daarna vervolgde hij: „U zult mij misschien uitlachen, Mrs. Hartsilver, maar ik doorzie soms gauw de dingen en er is iets, dat mij zegt, dat Angela Robertson en Stapleton de hand hadden in wat Preston en Miss Hagerston dien avond te Henley overkomen is. Het idee moge bespottelijk klinken, maar het is mijn overtuiging”. „Maar wat kan ze overkomen zijn, dokter?” „Dat weet ik niet — op 't oogenblik. Kunt u Miss Hagerston niet ertoe overhalen, dat zij het u vertelt? U bent toch zulke goede vriendinnen.” „Ik vrees van niet, maar ik zal het probeeren”. „Stel dat ze in het vuur van hun liefde ontdekt zijn geworden in een, op zichzelf onschuldige, maar compromitteerden toestand — en, dat chantage gepleegd wordt. Zulke dingen gebeuren vaker dan u denkt; of waarschijnlijk denkt u nooit aan zoo iets”. „Is dat waar?” riep Cora met een blik van afgrijzen uit. „Bijna iedere man of vrouw, zelfs de deugdzaamste,” antwoordde Johnson, „verkeert wel eens in omstandigheden, die hem aan afpersing blootstellen en ik verbaas mij er soms over, dat dit niet nog veel vaker gebeurt. Let eens op die zoogenaamde „epidemie” van zelfmoorden, waar iedereen over spreekt en waar de kranten vol van staan. Ik voor mij ben overtuigd, dat eenige daarvan zeker zijn toe te schrijven aan chantage, en dat de slachtoffers liever een eind aan hun leven hebben gemaakt, dan in het openbaar geschandvlekt te worden.” „Maar door wien zou de chantage gepleegd zijn?” „Ja, als ik dat wist! Het lijkt mij toe, dat een en dezelfde persoon, of de leden van een bende of organisatie al die slachtoffers op hun geweten hebben. Herinnert u je niet dat verleden jaar — o, neem me niet kwalijk, Mrs. Hartsilver. Ik was het glad vergeten”. „U behoeft geen excuses te maken,

dokter Johnson. Wat u zegt, interesseert mij ten zeerste. Ik zou wel willen weten — of die arme Henry —” „Ik heb uw echtgenoot oppervlakkig gekend, Mrs. Hartsilver, en ik moet zeggen, dat ik verbaasd was toen ik het ongeluk vernam. Hij was wel de laatste man. . . .” „Dat zei iedereen. Chantage! Zou misschien —” „Onbewust zweeg zij, want allerlei gedachten schoten door haar brein. De man, dien zij zoo vurig bemind had, Sir Stephen Lethbridge — alles stond haar weer voor den geest, alsof 't gisteren gebeurd was. „Dezelfde manier, waarop Moseley een eind aan zijn leven heeft gemaakt”, hoorde zij de stem van haar man weer zeggen, rustig koel. En zij herinnerde zich, dat in Viscount Moseley's kamer verbrand papier was gevonden in den haard en in de omgeving van het lijk.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

VRIJGESPROKEN.

Stothert, de geheimzinnige chef van het Metropolitan detective-bureau, woonde op de bovenste verdieping van het huis met den bronzen klopper, en zijn deelgenoot, de vrouw die bekend stond als Madame Camille Lenoir, eveneens. Zij vormden een vreemd paar, waarvan niemand eigenlijk iets wist. En de politie weigerde iedere inlichting. Zij leidden ook een vreemd leven. De deur van hun woonkamer bleef steeds gesloten; bedienden waren er niet; en het vertrek was voorzien van drie telefoons, een metafoon, die verbonden was met het „kantoor” een toestel tot het opnemen van telegrammen en een spreekbuis, die uitkwam op een blinde gang aan de achterzijde van het huis. Ook kon men vandaar binnenkomen. Stothert en Camille Lenoir zaten op een avond in Augustus bij elkaar, toen het schrille gefluit van de spreekbuis klonk. Dadelijk ging Stothert erheen en luisterde enkele seconden aandachtig. Toen sprak hij een enkel woord en hernam zijn plaats. „Ze zitten Jessica op de hielen,” zei hij kalm. „Ik denk dat het hun ten slotte zal gelukken haar en Stapleton te ontmaskeren”. „Zal je ze waarschuwen?” vroeg de vrouw in spanning. „Zeer zeker niet. Het gaat ons niet aan”. „Wat bedoel je daarmee — gaat ons niet aan?” „Onder deze omstandigheden. Had ze ons anders behandeld —” „Ik begrijp je. En wien heeft zij het meest te vrezen?” „Preston. Hij is bekwaam en hij bezit verbeeldingskracht. Als ze niet voorzichtig zijn, zullen Louie en la Planta gauw in de knel zitten”. Hij dacht even na en nam toen een der telefoon-toestellen van den haak. Hij wachtte, maar noemde geen nummer. „Komt u alstublieft dadelijk hier,” zei hij plotseling, in het toestel sprekend. — „Ja belangrijk. — Ja, dadelijk”. Daarop legde hij den horen neer, stak zijn pijp op en keek een krant in. „Ik zie, dat Preston binnenkort gaat trouwen,” merkte hij op. „Misschien,” was het veelbetekenende antwoord. „Hallo!” riep Stothert plotseling uit, „heb je dat gezien, Camille? Ze zijn van plan Aaron Weinberg's lijk weer op te graven.” Het was een kort bericht van enkele regels. Er werden geen redenen voor dezen maatregel opgegeven. „Alix, dat zal onzen vriend niet welkom zijn,” sprak de vrouw grinnikend. „En Jessica en Stapleton ook. Ik wou wel weten, aan wien ze dat te danken hebben”. „Aan dien dokter Johnson, daar kan je zeker van zijn. Ik zei je al, dat hij heelemaal niet tevreden was met de uitspraak van den lijkschouwer. Dat muisje kan een leelijk staartje hebben, dat onze Jessica heelemaal niet bevallen zal”. „En een nieuw wapen geven in handen van Preston. Ik geloof, dat hij en zijn vriend Blenkiron van den beginne af la Planta verdacht hebben”. Zij praatten nog even door, tot de spreekbuis opnieuw klonk. Na even geluisterd te hebben, drukte Stothert op een knop in den muur. Na een minuut ging de deur open en trad een vrouw binnen. Zij was jong en mooi, en gekleed voor een bal of een feest. Zij sloot de deur en zonder een woord te zeggen nam zij plaats op een der leuningstoelen. Daarna vroeg zij Stothert kort af: „Wat willen jullie?” „Wij willen, dat je zoo spoedig mogelijk, vanavond nog als je kunt, uitvischt, waar Mrs. Timothy Macmahon uithangt, de vrouw aan wie Lord Froissart zijn vermogen heeft nagelaten. Toen wij het laatst van haar hoorden, woonde zij nog in Cashel, graafschap Tipperary. Waar ga je vanavond heen?” „Een receptie in Berkeley Square —” moeilijk vanavond niet te komen”. Stothert haalde de schouders op. „We hebben het wel belangrijker mensen moeilijk gemaakt in onze zaak. U verwachtte toch niet, dat we voor u een uitzondering zouden maken?” „Moet ik

opschellen als ik het adres gewaar word?" vroeg de jonge vrouw, zonder op zijn vraag te antwoorden. „Alstublieft. En let goed op wie u vanavond ontmoet. Hij overhandigde haar een dichtgelakt couvert en vervolgde: „U kunt dit lezen als u thuiskomt". ☒ De jonge vrouw vertrok en Stothert bleef peinzend zitten rooken tot hij zich plotseling tot zijn gezellin wendde met de woorden: „De dood van Lord Froissart kwam ons zeer ongelegen. Ik had hem noodig gehad op het bal in Albert Hall." „Niet meer dan de dood van Sir Stephen Lethbridge," antwoordde Camille, „of die van Leonora Vandervelt. Wij moeten op zulke tegenslagen voorbereid zijn. Maar tot nu toe heeft niemand onze werkwijze vermoed". „Tot nu toe — neen. Maar vertrouw daar niet op. De politie zou niets liever willen dan vat op ons te krijgen en een spaak in ons wiel te steken. Als de ware reden van Vera Froissart's dood aan het licht was gekomen, had het er leelijk voor ons uitgezien. Ik zal blij zijn als ik mijn werk hier kan neerleggen. De inspanning is soms te groot voor een man op mijn leeftijd". „Praat toch zoo niet over je leeftijd," antwoordde de vrouw glimlachend. „Er zijn niet veel mannen op jouw jaren, die zoo'n helder hoofd en zoo 'n ruim verstand hebben als jij. En juist nu zijn die eigenschappen noodig. Het vooruitzicht van dit hernieuwde onderzoek naar de oorzaak van Weinberg's dood lacht mij volstrekt niet aan. Ik geloof niet dat Johnson of Blenkiron dit hebben uitgelokt. Maar ik zou wel willen weten wie daar achter zit". ☒ De telefoonschel klonk en Camille beantwoordde ze. Toen legde zij haar hand op het mondstuk. „Preston," zei ze kortaf. „Hij wil je dadelijk spreken". ☒ Stothert nam den hoorn over. „Bent u daar, Kapitein Preston?" vroeg hij. — „Neen, vanavond kan ik u niet ontvangen. — Ja, morgenochtend, zoo laat u verkiest. — Het spijt mij. Ik heb op het oogenblik geen nieuws meer, misschien binnenkort wel. — O ja, we zijn op het goede spoor en schieten heel aardig op. — A propos, de aankondiging van uw huwelijk is toch zeker officieel? — Ja? Dan wel gefeliciteerd. Goeden avond, Kapitein Preston". „Hij schijnt nog niets van de opgraving te hebben gelezen en ik hoefde het hem niet te vertellen," merkte Stothert op toen hij den hoorn had neergelegd. „Als hij komt, moeten we hem iets van Jessica vertellen, om hem aan het lijntje te houden". ☒ Het nieuwtje, dat Weinberg's dood blijkbaar onder vreemde omstandigheden had plaats gehad, werd in de kringen zijner „cliëntèle" druk besproken. „Gekke geschiedenis, die opgraving van het lijk van Weinberg," zei Blenkiron onverschillig tot Archie la Planta toen hij hem op een morgen ontmoette. „Wat dunkt jou ervan?" „Praat er mij niet over," zei la Planta haastig. „Ik hoop, dat ik er niet weer bijgesleept word om te getuigen. Ik gaf er wat voor als ik Aaron dien avond niet gezien had, maar Louie had hem geïnviteerd". „Jammer, dat je niet bij den lijkschouw aanwezig was," zei Blenkiron. „Je schriftelijke verklaring liet verscheiden punten onopgehelderd, zooals de lijkschouwer zei. Ik geloof dat men als dat niet het geval was geweest, nu niet tot zoo 'n maatregel zou overgaan". „Ja, ik wou nu ook dat ik er geweest was, ofschoon ik het toen prettig vond, dat ik er zoo af kwam. Maar de dokter wou mij niet laten gaan — ik was erg verkouden. Wat denk jij van de doodsoorzaak?" „Ik denk er heelemaal niets van," zei Blenkiron. „De lijkschouwer zei dat hij een natuurlijke dood gestorven is, en daarmee is voor mij de zaak afgedaan". „Precies mijn idee," zei la Planta snel. „Maar nu het lijk opgegraven wordt, zijn er plotseling heel wat menschen, die beweren dat ze zijn dood altijd wel verdacht vonden. Ik hoor, dat de politie van buiten af er op gewezen is, dat er twijfel omtrent de doodsoorzaak bestond". ☒ Maar hoe dan ook, het onderzoek bracht niets nieuws aan het licht. Wel was de toestand van het lichaam abnormaal, maar men kon geen spoor van vergift vinden. Toen hoorde men ineens, dat Archie la Planta gearresteerd was. Dit vestigde de algemeene aandacht op hem en zijn verleden, maar dit bracht weinig aan het licht. Bij het onderzoek erkende la Planta, dat hij eenige jaren in het Oosten geleefd had en dat hij Stapleton in China gekend had. Op de plotselinge vraag: „Hebt u ooit geld geleend van den overledene?" antwoordde hij ontkennend. „Kunt u ons zeggen", werd hem even later gevraagd, „hoe het komt, dat eenige droppels van een zeer zeldzame odeur, die ik hier niet nader zal omschrijven, op uw bal-masqué costume gevonden zijn en evenzoo op het costume, dat de overledene dien avond droeg?" „Zeker," antwoordde la Planta onmiddellijk. „Ik had er een fleschje van bij mij, en daar Mr. Wein-

berg zei dat hij den geur zoo lekker vond, gaf ik er hem wat van". „En waar krijgt u die odeur vandaan? Ik hoor, dat die in Londen niet te krijgen is". „Zeer juist. Ik krijg ze uit het buitenland". „Het buitenland is wat vaag, Mr. la Planta. Zou u dat niet wat nader willen omschrijven?" „Shanghai". „Shanghai! Inderdaad. Dat is zeer interessant. En mag ik ook weten, wie u dit uit Shanghai stuurt? Zijn — of haar — naam en adres?" ☒ La Planta schreef iets op een stuk papier, dat hij den ambtenaar van het Openbaar Ministerie overhandigde. Deze zei even later: „Weet u wel, Mr. la Planta, dat het verboden is deze odeur te importeerden, omdat het behalve een odeur ook een krachtig werkend verdoovingsmiddel is, met eigenaardige eigenschappen?" „Dat weet ik". „En toch hebt u dit gedaan?" „Jawel". ☒ La Planta's openhartige antwoorden ontwapenden den ambtenaar, en toen de beschuldigde — na twee uur aan een scherp verhoor te zijn onderworpen — het gebouw mocht verlaten, deed hij dit na vrijspraak van alle schuld aan den dood van den geldschieder.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN GERUCHT.

Preston was teleurgesteld door dezen gang van zaken, want hij was in zijn hart overtuigd, dat de jonge man direkt betrokken was bij Weinberg's dood. „Ik kan de gedachte niet van mij afzetten," zei hij, toen hij met Yootha de zaak besprak, „dat hij ook de schuld is van wat ons dien dag in Henley is overkomen. Was hij veroordeeld, dan hadden wij ook misschien een uitweg gevonden. Maar wees gerust, ik zal wel zorgen, dat er spoedig een einde komt aan de bedreiging tot afpersing, die ons nu boven het hoofd hangt". ☒ En teeder sprak Preston even later: „Wat er ook gebeure, ik zal je altijd beminnen, lieveling — altijd! En dan te denken, dat wij elkaar zoo vaak gezien hadden en slechts door een toeval kennis maakten! Anders waren wij elkaar misschien nu nog vreemd! Maar ik werd verliefd op je, zoodra ik je zag". „En toch had je alleen maar oogen voor Jessica, die ik tegen Stapleton hoorde zeggen, dat ze je saai en vervelend vond," antwoordde Yootha lachend. „Waarschijnlijk was ik dat ook; maandenlang in een hospitaal liggen vroolijkt een mensch niet op. Maar wat Jessica betreft — van het eerste oogenblik af, voelde ik dat zij mij antipathiek was. Vondt jij dat ook?" „Neen, dat niet. Maar nu ben ik overtuigd, dat zij en haar vrienden een spel spelen, waar heel wat achter steekt. Gek, dat ze ons in Henley eerst inviteerde en zoo vriendelijk was en dat zoo spoedig daarna —" „Hallo," riep Preston uit, „ik heb nog verzuimd je te vertellen, dat ik een brief heb ontvangen van George. Hij is in Londen en heeft daar Mrs. Timothy Macmahon ontmoet. Zij vertelde hem, dat zij van plan is het vermogen, haar door Lord Froissart nagelaten, over te maken aan zijn wettige erfgename, zijn dochter, Mrs. Ferdinand Westrup, die met haar man op Ceylon woont. Ze zegt, dat ze Lord Froissart wel goed gekend heeft en dat hij haar meermalen heeft bezocht, maar hij had geen reden haar tot zijn erfgename te benoemen en zij heeft het niet noodig ook, daar zij zelf bemiddeld is". ☒ Hij liet haar den brief lezen, waarin haar vooral één passage trof: „...Ik heb ook gehoord, dat Lord Froissart kort voor zijn dood meermalen bedreigd is met openbaarmaking van geheimen uit zijn leven, als hij niet aan zekere menschen telkens grootere sommen betaalde..." ☒ „Charlie!" riep Yootha uit, „zou Lord Froissart misschien een geheim gehad hebben zóo vreeselijk dat, toen het Vera ter oore kwam, deze zich daarom het leven benomen heeft?" „Ik geloof het niet, liefste. Wie weet of niet Vera zelf ook het slachtoffer geweest is van dezelfde menschen, die ons thans bedreigen, als wij weigeren Cora ertoe te brengen ze af te koopen?" „Mijn hemel!" riep Yootha uit. „Hoe kunnen zulke menschen bestaan!" ☒ Plotseling schoot haar een gedachte door den geest. Zij dacht aan Lord Stephen Lethbridge, aan Viscount Moseley, aan al die anderen, die zelfmoord hadden gepleegd. Waren zij ook tot wanhoop gedreven tot ze in een vlaag van verstandsverbijstering zich van kant maakten? — En Henry Hartsilver, de man van Cora, haar beste vriendin! Nooit had men iets te zijnen nadeele gehoord en toch — Zij had eens gelezen, dat „het leven der meeste menschen een verzegeld boek is, behalve voor hun medeschuldigen". Was ook Henry Hartsilver's leven zoo 'n gesloten boek geweest?

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenvergh.

DE VOORGEVEL VAN HET CENTRAAL STATION TE AMSTERDAM.

HET CENTRAAL STATION TE AMSTERDAM

DE 15e October 1889 bracht Amsterdam de opening van het Centraalstation aan het einde van het Damrak, op het daartoe al een aantal jaren tevoren aangeplempte stationseiland. Hiermede was de zoo lang gewenschte eenheid in het spoorwegwezen tot stand gekomen, waaraan Amsterdam, tengevolge van de op verschillende stations, in verschillende deelen der stad, eindigende spoorlijnen, behoefte had. Er was eenige vreugde over dit feit bij de bewoners van het Damrak die vlagden, en duizenden maakten van de gelegenheid gebruik, het gebouw, waarvan de voltooiing zoo lang op zich had doen wachten, van binnen te gaan bezichtigen. ☼ Wellicht zou het enthousiasme grooter zijn geweest, indien men nog geleefd had in de jaren, welke zooveel beroering brachten over de vraag, waar men dit station zou plaatsen. Men had zoo lang moeten wachten, en het werk had door verzakkingen van den bodem, bij het Westerhoofd, maar vooral wegens de moeilijkheden, bij het plaatsen der stationsoverkapping ondervonden, niet eerder voltooid kunnen worden! Toch mochten de bewoners blijde zijn, dat er niet langer gebruik behoefde gemaakt te worden van het houten station, dat meer dan 10 jaren bestaan heeft bij het Westerdok, ter vervanging van het in 1879 voor het verwezenlijken der spoorwegplannen afgebroken oude spoorwegstation aan de Willemspoort. Ook was in het jaar 1879, tijdens de werkzaamheden aan de nieuwe spoorwegemplacements, een der andere eind-stations, n.l. dat van den Oosterspoorweg aan het Oosterdok, in vlammen opgegaan. ☼ Ten aanzien van het nieuwe groote Centraalstation dient nog opgemerkt te worden dat dit het tweede station te Amsterdam was met een groote ijzeren overkapping. Het Weesperpoortstation bezat dit, vóór de opening van het Centraalstation, al vele jaren. ☼ Wanneer men thans de ligging van het Centraalstation beschouwt, dan valt oever het besluit, dat dit gebouw met de spoorwegen verrijzen liet aan de Noordzijde der stad, vlak tegen den zuidelijken oever van het IJ, het noodige in te brengen, en denkt men met weemoed over het mislukken der pogingen van mannen, die een wijderen blik op de behoeften hunner woonstad gehad hebben, om het Centraalstation elders in de stad geplaatst te krijgen, waar meer ruimte was; o.a. was als punt daartoe aangewezen

het Sarphatipark. Maar de overweging dat het station behoorde te liggen bij het IJ, de bevordering van het goederenverkeer door de nabijheid der havens op de verdere ontwikkeling der handelsstad slechts gunstig kon werken, had den doorslag gegeven, en niet alleen liet men door de lange stationskap het eeuwen-oude, fraaie IJ-profiel totaal bederven, maar alras bleek de ligging van het station voor de ontwikkeling van de hoofdstad als woonplaats evenmin gelukkig, vooral niet toen men de stad aan de Noordzijde van het IJ begon uit te breiden. En thans ziet men aan de werken tot uitbreiding van het Centraalstation verricht, hoe bezwaarlijk men daar de noodzakelijke ruimte kan winnen. De ligging van het Centraalstation zelve, aan het einde van het Damrak, met het stationsplein en het water van het opengebleven havenfront daarvoor, mag echter alleszins fraai genoemd worden, en de toegang van uit de stad langs het breede Damrak gunstig. ☼ Het fraaie gebouw met den, met inbegrip van de vleugels, 306 M. langen voorgevel, doet den bouwmeester, Dr. P. J. H. Cuypers, alle eer aan, al moet gezegd worden, dat het, wat stijl, gevelverdeling, silhouet en versieringen betreft, wat al te veel gelijkt op het Rijks-Museum. Dit laatste is wel van enig bezwaar voor de stad, welke bij de groote gebouwen waaraan zij rijk is, zooveel mogelijk voor variatie moet zorg dragen. ☼ En bovendien komt, wat bij het Museum zoo goed blijkt, hier minder tot zijn recht, n.l. dat dit gebouw voor een bijzonder doel bestemd is: voor een station van aankomende en vertrekkende treinen. Al wijzen de luifels daarop nog eenigszins, de lage in- en uitgangen in hun talrijkheid doen dat geenszins; van een stationsgebouw met een zoo druk reizigersverkeer wenscht men de toegangen flink en groot. Het meest zou de bestemming nog uit de reliefs en overige versieringen deze zijn niet direct sprekend genoeg en verdienen toegelaten te worden onder de kroonlijst van het middenpaviljoen bevinden, Rijkswapen staat er majestueus groot boven, de wapens der steden, welke buiten Nederland gemeenschap met de hoofdstad onderhouden, en natuurlijk is dat slechts een greep,

op de kaart van Europa gedaan. Verder zeggen de versieringen in relief boven de groote ramen daaronder, dat aan de stedemaagd van Amsterdam, op haren troon gezeten tusschen IJ en Amstel, uit de verschillende werelddeelen door de volken goederen gebracht worden, en worden iets lager, door vier kleine medaljons, de volken van Noord, Zuid, Oost en West in den vorm van fraaie vrouwenbustes gesymboliseerd. Het diepst gaand symbool wordt echter uitgedrukt in de beide haut-reliefs aan de voeten der beide torens, waarin groote windrozen en wijzerplaten het verdere decoratief aanvullen. Het is werk van François Vermeylen, en verzinlijkt ons zeevaart en vischvangst, met de bustes van Mercurius, Minerva en Neptunus er boven, symbolen van welvaart, verbouwing, beschaving er onder, ter eenre zijde, terwijl dezelfde indeeling ons ter anderzijde gegeven wordt met als motieven landbouw en veeteelt, de bustes van Apollo, Ceres en Vulcanus, en figuraties van electriciteit, nijverheid en stoom. Dat in den gevel, al maakt hij overigens een architectonisch welgeslaagd effect, toch niet de eenheid bereikt wordt van den Rijks-museum-gevel, komt óók omdat de zijvleugels beide verschillend eindigen. Ter rechterzijde wordt die vleugel geflankeerd door het Koninklijk Paviljoen, welks ingang ver vooruitsteekt, terwijl de linkervleugel eindigt in het vlakke gebouw van de posterijen en de stationchefswoning. De oprit links en het gebouw van de posterijen rechts zijn van den lateren tijd, en niet door den architect bedoeld, maar doen aan het voorkomen van het geheel natuurlijk nog meer afbreuk. Ook de ingang van het Koninklijk Paviljoen, door de Koninklijke familie steeds gebruikt bij hare bezoeken aan de hoofdstad, is met wapens en relief, en voorstellingen en relief van het aanvaarden der reis en de behouden thuiskomst en twee tableaux aan weerszijden met verzen van Jozef Alberdingk Thijm, overdadig versierd, hoewel minder gelukkig. Het levensgrootte beeld in gedreven koper op de spits stelt de schilddrager des konings voor. Aan den hoek van den linkervleugel bemerkt men wederom veel versieringen, o.a. voorstellingen van Morgen, Middag, Avond en Nacht, welke doen blijken, dat de bouwmeester eenigszins naar motieven heeft gezocht, en daarbij telkens aan het Rijksmuseum heeft gedacht. Ook vindt men er symbolische voorstellingen van meet-, natuur- en werktuigkunde, de eerste in de gedaante van Pythagoras. En eindelijk dan nog verhalen ons hier drie medaljons en relief met portretten, van de groote geschiedenis van ons spoorwegwezen: den ontwerper en aanlegger der Hollandsche spoorwegen: F. W. Conrad, de ontwerper van het Rijnspoorwegplan: B. H. Goudriaan, en den uitvoerder van dezen spoorweg: L. J. A. van de Kun, vindt men hier voorgesteld. Natuurlijk is het inwendige van dit station óók belangrijk, te meer omdat de muren van de groote voorhal, wachtkamers enz. rijkelijk van decor voorzien zijn, dat ontworpen is door Georg Sturm en J. Visser Jr., en uitgevoerd door G. H. Heinen. Roet en vuil hebben in de voorhal aan deze voorstellingen uit het maatschappelijk en huiselijk leven minder bedorven dan het afschilferen der verf-couche zelve, waardoor hier en daar het wit der muren is zichtbaar geworden. Enkele muurschilderingen in de stationswachtkamer IIIe klasse, n.l. een groote plattegrond van de hoofdstad, een spoorwegkaart van Nederland en een dito van Midden-Europa zijn inmiddels verouderd en wel gedeeltelijk, doch niet geheel bijgehouden met het oog op de vele veranderingen, welke de jaren daarin aanbrachten. Evenals in het Rijksmuseum, heeft de bouwmeester ook hier weer ijverig met spreuken gewerkt aan den wand, moeilijk vaak te lezen wijl het gothisch schrift is, en in de Koninklijke ontvangzaal is een spreuk zóó hoog geplaatst, dat men er met een ladder bij moet klimmen om haar te lezen. Jammer genoeg krijgt het publiek deze koninklijke wachtkamer, met haar fraai trappenhuis niet te zien, en blijft het groote smeedijzeren hek aan de perronzijde steeds gesloten. Er in details een beschrijving van te geven, laat de plaatsruimte niet toe, doch te wijzen valt op de fraaie, hooge schoorsteen van zwartmarmor, rustende op roodmarmareren kolommen, en van boven rijk versierd o.a. met het koninklijk wapen met leeuwen als schilddragers. Tot de rijke wandversiering behoort o.a. een geestig geïllustreerde fabel van Aesopus, de vos door den haan bedrogen

Foto C. Steenbergh.

RELIEF IN DEN WESTEL. TOREN VAN 'T CENTR. STATION.

en in de val gelokt. Wat van den toegang tot het Centraalstation reeds werd opgemerkt, is nog in hooger mate van toepassing op de vele lage en nauwe toegangen tot de perrons, voor het haastig publiek. Hoe onpraktisch zijn ze, juist voor een station. En hoe leelijk — met hun onderaardsche doorgangen, niet weldadig den vreemdeling aandoende, en een groote stad weinig waardig. Meer zullen wij er hier niet van zeggen,

Foto C. Steenbergh.

RELIEF IN DEN OOSTEL. TOREN VAN 'T CENTR. STATION.

Beide reliefs zijn ontworpen door Fr. Vermeylen en uitgevoerd door M. van Langendonck.

doch nog terloops er op wijzen, dat de architecten — Cuypers bouwde het station in samenwerking met ingenieur A. L. van Gendt — ook op andere dingen niet gelet hebben, o.m. op den loketdienst — waardoor de groote voorhal thans veel kleiner geworden is en danig ontsierd, wijl later daarin de ruimte voor die loketten moest gevonden worden. Ook op de mogelijkheid eener uitbreiding, tengevolge van de toeneming der stadsbevolking, van handel en verkeer — hebben zij niet gelet; vandaar, dat in later jaren voor bagage, postrijen, douane zoo weinig ruimte overschoot, en deze diensten, door de ligging der verschillende lokaliteiten, er leelijk dooreen loopen. Doch wij moeten eindigen. Nog op één zaal echter hebben we te wijzen, waar geen publiek komt. Het is de hoofdzaal op de tweede verdieping, boven den ingang, aan de hooge vensters van buiten herkenbaar. Als vergaderzaal vormde dit vertrek het „pièce de résistance” in het gebouw; ze schijnt echter als zoodanig niet gebruikt te zijn, en staat thans leeg. Ginds ruimte te kort, hier te over. Deze groote zaal is, vreemd genoeg, onvoltooid gebleven. Men begon de bovenwanden te beschilderen met een tafreel, voorstellende Floris V, het privilege der tol vrijheid gevende aan de stad, doch liet de overige vakken open. Wel werd het rijkelijk versierde plafond afgewerkt, o.a. met de namen, wapens, geboortedata van personen, die het meest tot Amsterdams bloei bijdroegen; beeltenissen der vorsten uit het Oranje-Huis werden boven de ingangen aangebracht, doch verder heeft men het er bij gelaten. 't Is zeer jammer in elk geval, dat juist dit gedeelte van het gebouw thans hierdoor blijk geeft zijn bestemming te zijn misgelopen! Overigens is het zeer de moeite waard een perronkaartje te nemen, ten einde ook hetgeen in dit artikel onaangeroerd moest blijven, zelf eens te gaan bezichtigen en in zich op te nemen! Zoodra men een der loketten gepasseerd is in de voorhal, waar het kaartje geknipt wordt, ziet men een tegeltableau, door het personeel der H.I.J.S.M. aangeboden bij het 75-jarig bestaan dier Maatschappij; het tableau aan de Westelijke zijde is belangrijk, omdat daarop de portretten der drie grondvesters der Maatschappij te aanschouwen zijn, n.l. R. Le Chevalier, W. C. Brade en L. J. J. Serrurier.

Foto C. Steenbergh.

HET CENTRAAL-STATION TE AMSTERDAM.
WAND MET SCHOORSTEEN IN DE ONTVANGKAMER
VAN HET KONINKLIJK PAVILJOEN.

Le Chevalier, W. C. Brade en
J. C. WAAL.

Tuinkunst-Tuinarchitectuur.

DAAR het tijdschrift „Buiten” een belangrijke plaats inruimt aan beschrijvingen en afbeeldingen van vermeldenswaardige kasteelen en landhuizen, veelal met de daaraan gepaard gaande omgeving dier gebouwen, als parken, tuinen, landschappen en bosschen, zoo zal het wellicht bij de lezers van Buiten genoegzame belangstelling wekken te vernemen dat in het vorige jaar werd opgericht een Bond van Nederlandsche Tuinarchitecten (B.N.T.) die de idieele belangen van de park-, tuin- en landschaps-kunst waarvan de kasteelomgevingen veelal het resultaat zijn, trachten te bevorderen en meer te doen waarden, dan tot hiertoe in ons land geschiedde. Aan de tuinkunstenaars heeft Nederland zooveel notabel moois te

danken, waarvan dit tijdschrift bijna week aan week getuigt, dat er zeker wel een oogenblikje de aandacht mag worden gevraagd voor de tuinkunst, de tuinarchitectuur, en er zeker wel in dit blad eenige kolommen aan mogen worden gewijd. Ons vaderland heeft op het gebied van park- en tuinaanlegkunst in vroegere tijden menig groot man gekend, wier namen voor enkelen een goeden klank behielden. Ik noem nu maar *Vredeman de Vries*, *Schijnvoet* en uit latere tijden nog de *Zochers*, om mij te bepalen tot Nederlanders. Het zijn die van groote voormannen der tuinkunst in ons land. Waar ik schrijf dat er zooveel moois aan hen en vele buitenlanders die hier kwamen werken, op het gebied der tuinkunst te danken is, daar moet helaas ook bekend worden dat, vooral in de latere jaren, heel veel smakeloos, heel veel stijlloos rammelends, veel samenstel van wegen en weegjes, van beplantingen en vijversamenstel van tuinornamenten en tuingeknutsel is geproduceerd

dat, onder den naam van tuinen en parkaanleg, werd aangenomen. Er heeft zich vooral het laatste dertigtal jaren een onmiskenbare neiging geopenbaard bij zeer vele onbevoegden, die zich met den tuinbouw of het tuinmansvak of daarmee aanverwante bedrijven bezig hielden, om zich tuinarchitect te noemen en dit niet alleen doch ook om ontwerpen te maken en uit te voeren op het gebied der tuinkunst, zonder dat zij ook maar het geringste begrip hadden van die tuinkunst of van wat schoonheid en harmonie genoemd kan worden, en die niet de flauwste notie verkregen van de samenstelling en samenklank van kleur en lijn en vorm of wel van het levend materiaal, in al zijn honderde vormen en verscheidenheden waaruit de tuinkunst haar creaties opbouwt. Een uitvoerig artikel van den heer A. L. van Laren, hoofdredacteur van het Weekblad „Onze Tuinen” over de *Zelfstandigheid der Tuinkunst* heeft onlangs zeer de aandacht getrokken en waar hierboven gesproken werd over den „Bond van Nederlandsche Tuinarchitecten” daar zij het vergund enkele, met rake juistheid, neergeschreven gedachten van den heer van Laren hier te doen volgen. Hij schrijft dan in „Onze Tuinen” van 12 Januari zoo pittig als volgt: Is het maken van een tuin een kunst? Men zou het niet

zeggen, als men ziet hoe schier iedereen meent in staat te zijn een tuin aan te leggen en te beplanten, van den jeugdigen tuinman af die het met zijn baas niet vinden kan en daarom zelf maar als tuinman zich is gaan vestigen, tot den bouwkundigen architect toe, die bij het door hem gebouwde huis ook den tuin ontwerpen wil. Er komen dan wat vlakke grasmatten en strakke haagjes met figuursoliede uitziet of er een locomotief over moet kunnen rijden in stede als steunsel te dienen voor ranke en zwierige klimplanten, hekken van steen en moderne zitbanken als hoofdhoekje, een cirkeltje of strookje grond open blijft waarin eenige bloemgewassen, wat heestertjes, een klimroos of een boompje — op de soorten wordt niet gelet — een plaats kunnen vinden, die de tuinman er dan in mag zetten. Men dweept met „flagstones” tusschen wier voegen allerlei plantjes moeten groeien — quite English — met terrassen en gezonden tuinen en liefst ook een vijver — à la Française —

De planten zijn van ondergeschikt belang, moeten zich voegen naar het bouwwerk en worden geduld zoover er nog plaats over is. ☒ De tegenwoordige opvatting van tuinkunst beweegt zich in hoofdzaak tusschen die twee uitersten, het traditioneele, geestlooze, monotone vakken- en perkjes-gedoe met heestertjes langs de schutting, van den doorsnee-tuinman, en de kunstmatige, in lijnen en steenen verdrongen tuinen van den bouwkundigen architect, die tuinen „bouwt” meer dan ze aanlegt, die den nadruk legt op het doode materiaal, en aan wiens bevatting het levende materiaal, dat toch in de allereerste plaats de ziel van den tuin vormt, dat den tuin maken moet, ten eenenmale ontglipt. ☒ En dan verder schrijft hij: De bouwkunstenaar kan op het gebied van de tuinkunst zich niet anders richten, dan op doelmatigheid. Hij kan hier niet scheppen, wijl de plantenwereld in wezen en vormen, in den rijkdom harer onuitputtelijke verscheidenheid, buiten zijn voorstellingsvermogen valt. Hij kan strenge of zwierige lijnen trekken, in stijlvol verband met zijn bouwwerken, hij kan doelmatige wegen ontwerpen in verband met de eischen van verkeer en doelmatigheid, maar hij kan geen tuin scheppen en zich deze inleven, zooals hij in den geest een bouwwerk omvatten kan, waar hij werkt met aan zijn wil onderworpen materiaal dat zich gehoorzaam voegt naar berekening, meetlijn en passer. Met het plantenmateriaal is het anders; dat leeft, groeit, ontwikkelt zich langs de eigen wetten van het leven, elke soort op hare wijze, en de tuinkunst moet vooral leidend optreden, de eigenschappen van het materiaal benutten, er een gunstig gebruik van maken, maar niet dwingen met de straffe hand eens bouwmeesters. ☒ De tuinkunstenaar moet, evenals de bouwmeester, zich een klare voorstelling maken van zijn ontwerp, maar op grond wat elk gewas, elke boom, elke heester, elke plantengroep in zijn ontwerp zal worden, hij moet daarom nauwkeurig op de hoogte zijn van elk hunner eigenschappen, van gestalte, van kleur, van langzamen of snellen groei, van hare behoeften, hare ontwikkelingsmogelijkheid op bepaalde plaatsen en gronden, haar weerstandsvermogen, kortom elk gewas door en door kennen, en alleen hij, die zijn materiaal zóó kent, door en door kent, zal daarvan op de juiste wijze weten gebruik te maken, en werken kunnen scheppen die niet alleen den tand des tijds weerstaan, maar door den tijd tot volle schoonheid zullen geraken. En toch ziet men hoe telkens weer de tuinkunstenaar voorbij wordt gezien en de bouwarchitect als de ware man voor vraagstukken op het gebied van park- en tuinaanleg zich opwerpt of wordt aangezien. ☒ En na verdere uitweidingen over onbevoegden in de tuinkunst zegt de heer van Laren nog: Maar door stijlvolle grondverdeling alleen maakt men geen tuin. De ontwerper moet niet

bouwkundig maar tuinkundig denken en de stijl van het huis kan niet dienen als de grondslag voor het scheppen van den tuin. Deze moet ontworpen worden als een afzonderlijke schepping bij de woning tot een samenstemmend geheel, door een harmonisch ontwerp van aanleg in verband met een gevoelige keuze en plaatsing van het levende materiaal, en alleen hij, die technisch bekwaam en kunstzinnig ontwikkeld in staat is den te scheppen tuin in den geest te zien, en het materiaal, overeenkomstig zijn geestesbeeld, weet te kiezen, kan tot in alle onderdeelen een tuin scheppen. Dit nu kunnen de would-be-tuinlieden niet, en de bouwarchitecten vallen daar ten eenenmale buiten. Wat weten zij van het materiaal, de speciale decoratieve eigenschappen van elke soort afzonderlijk, de behoeften, weerstandsver-

mogen van het zoo veelsoortige, veelvormige, levende materiaal, dat wisselt met elke soort? Immers niets! En hoe zouden ze dan een tuin kunnen maken? Alles wat zij maken moeten noodwendig karikaturen zijn, die slechts door een bekwaam tuinbouwkundige in zoverre kunnen worden gered, dat met mooie bloemen en planten de mislukte aanleg zooveel mogelijk wordt verborgen. 1) En dan vervolgens schrijft hij: De tuinkunst moet op een hoog peil gesteld worden, steunend op wetenschappelijke en artistieke ontwikkeling van den beoefenaar. Deze moet met de plantkunde en de dendrologische wetenschap, met de levensvoorwaarden der gewassen en hunne gedragingen in de cultuur, vertrouwd en bekend zijn, kortom, aan den tuinkunstenaar moeten hoge eischen gesteld worden voor algemeene ontwikkeling op breedten grondslag, niet het minst ook wat de aesthetische en technische zijde van het vak betreft. Hij moet een vaardig teekenaar zijn en zijn denkbeelden niet alleen in den vorm van plattegrond en doorsnede kunnen uitdrukken, maar ook de

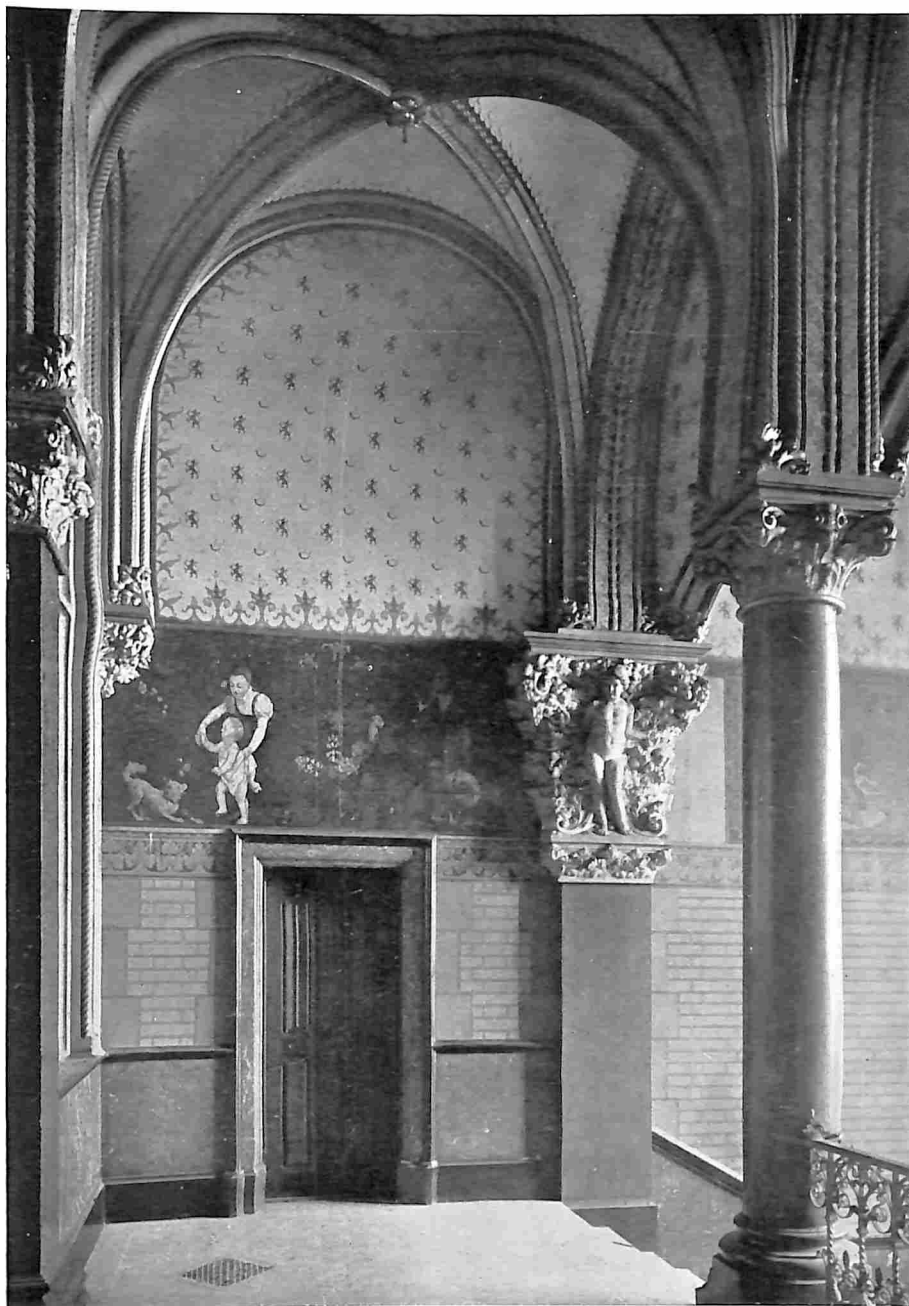

Foto C. Steenbergh.

HET CENTRAAL STATION TE AMSTERDAM.
VESTIBULE IN HET KONINKLIJK PAVILJOEN.

details van zijn ontwerp, in volledige ontwikkeling kunnen aangeven, getrouw naar het te gebruiken materiaal. Hij moet daartoe voldoende vertrouwd zijn met het handteekenen en met het schilderen, om het karakter der plantensoorten behoorlijk te kunnen weergeven. Kortom, hij moet zijn vak ten volle beheerschen, geschiedkundig, technisch en wetenschappelijk, en zoo toegerust, zal hij aan zijn nuttige roeping in onze moderne samenleving ten volle kunnen beantwoorden en zal de betekenis van zijn bestaan dankbare erkenning vinden.

(Slot volgt).

P.

1) Men is inderdaad van het ééne kwaad (aanleg door den tuinbouwer) in het andere (aanleg door den bouwkunstenaar) vervallen. Maar de laatste is althans kunstenaar; daarom achten wij het laatste kwaad minder erg dan het eerste. En dat men er in verviel is gevolg van onbevredigdheid over de tuinscheppingen van niet-kunstenaars.

RED.

HET TEEKENEN MET EEN KRUISJE

'T IS mij al eens een paar maal gebeurd, dat ik, wachtende aan het loket van een postkantoor, werd verzocht om „even mee te teekenen,” zulks ter bekrachtiging van het kruisje, dat een oude rentetrekker of trekster stelde als kwitantie voor het ontvangen weekgeld. Soms was het een beverig stel lijntjes, dat met moeite aan de pen ontworsteld werd, andermaal schrapte de oude een paar kloeke krassen neder, in ieder geval bleek in zoo'n paar elkaar kruisende lijntjes ook nog wel karakter te leggen. Veelal heb ik het kruis ter onderteekening staande zien gebruiken; het schuingeplaatste alsook het St. Andreaskruis is veel minder gebruikelijk. 'k Heb me dikwijls afgevraagd waarom er een *kruisje* werd geplaatst en niet een ander teeken, een *nulletje*, een *driehoekje*, *vierhoekje* of wat ook. Of eenig ander „huismerk” zooals we die kennen van de oude grafzerken, oude edelsmeed- of andere voortbrengende kunst van vroeger eeuwen. Naar andere dingen zoekende in „*De Goude en Zilver gangbaare Penningen der Graaven en Graavinen van Holland*,” omstreeks 1700 geschreven door Kornelis van Alkemade, vond ik in verband met dit kruisje het volgende aangeteekend: „En dat in vroeger tijden alle de Prinzen dezer Landen med één Kruis onderteekend hebben, bewiist het Concil. Triburiense in het jaar 821. can ult; En de Keyser en bina alle de Vorsten van Vrankrijk en Duitsland hebben onderteekend, een ieder van hen zijn bizonder kruis maakende. Waar uit het óók van ouds is overgebleeven, zelfs biden genen die gants niet konnen schrijven, dat ze, tot bevestiging der waarheid en goede trouw, één Kruismerk teekenen, en daar mede onderschrijven. De reden was, dat er een Godlijke kragt aan dit kruis wierd toegeschreven: want men gebruikte het tegen brand, pest, vianden, onweder, tegen den duivel en alle kwaaden; waarom ook alles, zelfs huizen en huizeraad, en de lichaamen der mensen zóó leevende als dóóde, med het kruis geteekend wierden”. ☞ Het eenvoudige kruisje is dus méér dan een willekeurig teeken, het is als het ware een eed, een beroep op den gekruisigden Jezus. ☞ Naast het teekenen met een kruisje is het gebruik van den „Paraaf” ook reeds oud. In het bovenaangehaalde boek vinden we van den „Geheimschrijver” van Hout van Leiden de volgende aantekening vermeld: „Ick hebbe onder de Stucken van de Stadt een brief gevonden, die bij de hant van Hartoch Albert van Beyerens hooger Memory gheteyckent was, niet anders onderteeyckent ziinde dan med een „A”, hebbende een Linie in 't ronde omgetrocken; het welck een twijfel en achterdencken in my heeft veroorsaect, of hij oock zijn naam ten volle heeft konnen schrijven. . . . enz” ☞ Van Alkemade is minder wantrouwend ten opzichte van 's Hertogen kennis der schrijfkunst maar meent, dat hij eenvoudig zijn *paraaf* heeft gesteld. Hij haalt er „de nauwkeurige onderzoeker en kenner der oudheid” Jan Baptiste Gramaie bij, welke tot de conclusie kwam „dat wel éertijds de Hertogen, Biskopen en Edelen gewoon zijn geweest hunne brieve ten onderteekenen med de éérste letter hunner Naamen, kan één iegelijk ligt bemerken, en er één voorbeeld van zien in de Stigtingbrief der Kerke van Antwerpen”. ☞ Gramaie meent verder, dat in de tijden, toen de drukpers nog niet was uitgevonden, de schrijvers dermate op verschillende verkortingen ter besparing van arbeid waren bedacht, dat ook het verkort teekenen van de namen daarvan een uitvloeisel moet worden geacht.

C. VISSER.

Waak-, Verdedigings-, Politiehonden.

V OOR wie voldoende op de hoogte is van het opfokken van honden is de kwestie van den zoogenaamden politiehond, ik zou liever zeggen, van den speur-

waak- en verdedigingshond, ongetwijfeld eene der meest belangrijke. Bovendien is dat een kwestie van den dag en dit blijkt duidelijk uit de oprichting van de vele clubs en vereenigen van hondenliefhebbers, die zich het africhten van politiehonden ten doel stellen en die in den hond het meest doeltreffend middel vinden om zich te vrijwaren tegen aanslagen, niet alleen 's nachts, maar ook op klaarlichten dag. ☞ Van de oudste tijden af heeft men den hond gebruikt ter bewaking van den mensch, die van deszelfs woning en eveneens voor de bewaking en de verdediging van deszelfs have en goed. In onzen tegenwoordigen tijd gaat men zelfs nog verder en van den hond maakte men een verkenners, terwijl de politie van steden en die van dorpen in den hond een waakzamen medewerker vond voor het opsporen, het achtervolgen, het aanhouden en het bewaken van misdadigers. ☞ Geen dier op de wereld of het zal trachten zijn leven te verdedigen, geen dier ook, dat niet alles zal doen wat mogelijk is ter beveiliging en voor het behoud van zichzelf en van zijne soortgenooten. Het is de strijd om het bestaan, die aan elk georganiseerd wezen door de natuur zelve werd opgelegd en waaraan het zich onmogelijk kan onttrekken. Uit den strijd om het bestaan ontstond het instinct of, beter

DOBERMANN PINSCHER.
„AFBLIJVEN OF IK PAK JE”.

gezegd, het gevoel van bewaking en van verdediging. ☞ Hoe meer het verstand eener diersoort of van een afzonderlijk individu ontwikkeld is, des te machtiger zijn ook de aanvals- en de verdedigingswapenen, welke de natuur aan het dier gegeven heeft, des te feller de verdediging zelve, des te trouwer de bewaking van het dier. Niet zoodra zijn sommige diersoorten zich van een gevaar bewust, niet zoodra zullen zij een gevaar zelfs maar vermoeden, of zij worden onrustig, nemen onmiddellijk eene verdedigende houding aan, geven van die onrust zóówel zichtbare als hoorbare teekenen, waarvan niet alleen de mensch, maar ook andere dieren, de beteekenis zeer goed begrijpen. Feiten die dit bewijzen liggen voor de hand. ☞ De wilde hond en ook zijn afstammeling, onze gewone huishond, broemt en blaft zoodra hij meent dat er onraad is, en dien natuurlijken aanleg heeft de mensch weten te benutten, door van den hond een bewaker te maken voor zich zelf, zijne woning en zijne goederen. Door hem af te richten is de mensch erin geslaagd om bij den hond een soort solidariteitsgevoel op te wekken tusschen zijn eigen veiligheid en die van zijn meester, terwijl hij van den hond een trouwen, waakzamen, onomkoopbaren wachter maakte. ☞ Sommige grootere honderrassen zijn voor den mensch niet alleen onkreukbare wachters, maar bovendien zijn zij, door hunne natuurlijke kracht, door hunnen moed en niet het minst door hunne sterke tanden in staat om hem, in oogenblikken van gevaar, op doeltreffende wijze te verdedigen. ☞ Toch moeten wij, bij dat alles, niet uit het oog verliezen, dat onze honden ons niet waarschuwen, en dat zij geene verdedigende houding aannemen, dan alleen omdat zij *vóór alles* in de meening verkeerden, dat zij zelf gevaar loopen. Hoe goed en hoe volkomen een hond ook gedresseerd zij, toch bestaat steeds de vrees dat, indien er een conflict *vóór* komt, de mensch geen invloed op hem kan uitoefenen: enerzijds tusschen de algemeene natuurwet, die elk georganiseerd wezen den strijd voorschrijft tot het uiterste, voor het behoud van het individu en van de soort, anderzijds tusschen zijne gehechtheid aan het huis waarin hij zijn leven slijt en de hand die hem voedsel geeft en hem streelt. ☞ Deze tegenstrijdigheid van gevoelens moeten wij, bij alle diensten welke wij van onze honden vragen, weten te overwinnen, en doet zich soms het geval voor dat dit onmogelijk is, laten wij dan voorzichtig genoeg zijn om niet te veel, althans niet uitsluitend te rekenen op de trouw van welken wij gewoon zijn te zeggen dat hij 's menschen beste vriend is. Deze tweevoudige regel zou steeds het richtsnoer moeten zijn van den fokker en ook van den opfokker, die zich

wil inlaten met het africhten van honden. ☞ Voor wat den gewonen waakhond betreft, kunnen wij gerust aannemen, dat er, bij onverschillig welk ras, exemplaren voorkomen, waarvan zeer goede waakhonden kunnen gemaakt worden; wat echter weer niet zeggen wil, dat er geen hondenrassen zijn, die als zoodanig meer aanleg hebben en dus gemakkelijker kunnen worden afgericht dan andere. Zoo vindt men onder de verschillende herdershonden-variëteiten, onder smousbaarden, enkele terriërsoorten en meer andere rassen, de beste waaken verdedigingshonden, ook politiehonden, omdat die rassen reeds sedert vele jaren meer bijzonder afgericht en gebruikt werden om als zoodanig dienst te doen; dat het dienst-doen als politie-, waak- of verdedigingshond zich van de ouders heeft overgeplant op de nakomelingen, dat zij hunne eigenschappen van de voorouders hebben geërfd. ☞ De waakzaamheid zooals wij ons die eigenschap van vele honden voorstellen, is meer eigen aan het individu zelf, dan wel een karaktereigenschap van het gansche ras, en zoo kan, bijvoorbeeld een jachthond of onverschillig welke andere hond, door dressuur, een even goede waakhond worden als een herdershond, een airedale terrier of een vertegenwoordiger van onverschillig welk ander ras. ☞ Als bewaker van een huis zal in den regel een klein, maar vurig keffertje, onverschillig of het raszuiver is of niet, evenzoo goed zijn als, beter soms dan de raszuivere, zwaar gebouwde collega die twee of driemaal zoo groot is. Zoo zou ik bij voorbeeld op een bovenhuis in de stad, liever een kleinen pinscher als waakhond hebben, dan een St. Bernard of een Duitschen dog, een airedale terrier of een anderen hond van gelijke grootte. Waarom? Omdat het kleine keffertje veel eerder zal beginnen te keffen dan een grootere, omdat het keffen van het kleine pinschertje, binnen denzelfden tijd, dezelfde uitwerking zal hebben, als het zware blaffen van zijn grooteren collega. Immers, wat is de taak van den waakhond? Niets anders dan zijn eigenaar te waarschuwen dat er onraad is en niet meer. Daar komt nog bij, dat kleine honden minder vuil zijn binnenshuis dan groote, dat zij minder plaats innemen dan groote en zij, voor wat betreft hunne voeding en hun onderhoud minder kostbaar zijn. ☞ Groote honden op een bovenhuis of in eene kleine woning zijn meestal een last, een sta-in-den-weg, zij hooren thuis in een kennel. Maar legt men een grooten hond 's nachts in een kennel of in een hek met loop, dan gebeurt het meer dan eens dat de eigenaar het blaffen niet zoo spoedig hoort als dat van den kleinen keffer, die op den gang, het portaal of in de slaapkamer ligt. ☞ Een hond die 's nachts zijne slaapplek binnenshuis heeft, kan door den dief of den inbreker niet worden verleid om iets van hem aan te nemen, en voor een waakhond is dat reeds een punt van zeer groot belang. Immers, hoe waakzaam en hoe trouw een hond ook zij, toch moeten wij niet uit het oog verliezen dat het vleesch (in dit geval de hondenmaag) zwak is, dat een eindje leverworst zeer aantrekkelijk is, ook al zit er een goede dosis vergif in. ☞ In denzelfden gedachtengang kan men eveneens als waar aannemen, dat eene teef in dergelijke omstandigheden beter zal waken dan een reu. De dief, die het op uwen eigendom gemunt heeft, desnoods ook op uw leven, is er in den regel zeer goed van op de hoogte, dat de invloed eener loopsche teef onweerstaanbaar is voor onverschillig welken reu, zelfs wanneer die reu opgesloten zit in een kamer.

Is onze waakhond een teef, dan zal zij voor de verleiding ongevoelig zijn en blijven, zij zal haren plicht doen en den toevalligen vrijer eenvoudig naar de keel vliegen. ☞ Een waakhond moet ook een verstandige hond zijn, een hond die trouw is en waaksch, geen droomer. Dat is zelfs niet eens voldoende, want bovendien moet hij zijn een hond met een goeden neus en met een scherp, zelfs zeer scherp gehoor. ☞ Minder geschikt dan andere om dienst te doen als waakhond zijn de honden met hangende ooren. De reden is eenvoudig: de oorschelp onderschept immers in zekere mate de trillingen voortgebracht door de geluidgolven in de lucht. Het gevolg daarvan is, dat de gehoorzenuwen van dergelijke honden de geluiden die in hunne omgeving

BROODNIJD.

worden voortgebracht eenvoudig niet, of maar zeer weinig hooren. Voor eene doelmatige waakzaamheid is dit zeer zeker een punt van belang, om de eenvoudige reden, dat inbrekers niet gewoon zijn om iemand van hunne komst te verwittigen en heusch niet op met ijzer beslagen schoenen loopen. Aan dat gebrek lijden honden met staande ooren, zool in het geheel niet, dan toch zeer zeker veel minder dan soortgenooten met hangende ooren. De ooren die staand gedragen worden zijn zeer bewegelijk en kunnen door den hond, zoowel naar rechts als naar links, zoowel naar voren en soms naar achteren gezet worden. In ieder geval is de hond met staande ooren altijd in staat om ze te keeren in de richting, waaruit hij vermeent een geluid op te vangen. Hoe licht dat geluid ook zijn moge, toch zal het den gehoorgang gemakkelijker bereiken, de gehoor-zenuwen gemakkelijker treffen. En al is het zoo goed als onmogelijk om een en ander proefondervindelijk te bewijzen, toch kan men, door vergelijking met andere geluidsverschijnselen van gelijken aard, eruit afleiden, dat over het algemeen de honden met staande ooren door de natuur beter zijn gewapend voor het opvangen van lichte geluiden. Het gevolg van een en ander zal dus zijn, dat wij, als waakhond, liefst een hond zullen nemen die staande ooren heeft. ☞ Een goede waakhond mag alleen dan aanslaan, wanneer daarvoor inderdaad een reden is, dat wil zeggen, indien er gevaar dreigt. Sommige honden blaffen zonder dat daarvoor de minste reden bestaat en dan blaffen zij bovendien nog voortdurend. In de eerste plaats is dat blaffen vervelend, verder geeft het er aanleiding toe, dat men er niet meer op let en er geen beteekenis meer aan hecht. Van dat oogenblik af is de waarde van den hond als bewaker zoo goed als niets meer. Door eene verstandige dressuur kan men den jongen hond reeds leeren dat hij niet mag blaffen, indien daarvoor geen reden bestaat; wat de oudere honden betreft, die te veel blaffen, of die blaffen zonder dat het noodig is, hun kan men dat wel afleeren, maar in den regel is het geen dankbaar werk. ☞ Soms heeft men ook wel eens te doen met honden die onverschillig zijn, honden die wel behooren tot een goed ras, maar waarin geene of slechts weinig stof zit voor een goeden waakhond. In zoodanig geval kan de eigenaar

ALS TWEE HONDEN VECHTEN OM EEN BEEN, DAN LOOPT EEN DERDE ER MEE HEEN.

niet beter doen dan hem van de hand te doen en te vervangen door een inderdaad goed exemplaar. Op dergelijke honden heeft dressuur weinig of geen invloed en in verreweg de meeste gevallen is het tijd verspillen wanneer men van zoodanigen hond een waakhond poogt te maken. ☼ Voor de bewaking van een groot terrein, onverschillig van welken aard, gebruike men een flinken, grooten hond met goed stemgeluid: herdershonden, behalve Schotsche, groote stalsmouzen, veedrijvershonden. Ook Pyrenee'sche honden, Duitsche doggen, New-Foundlanders, Dobermannen en dergelijke zijn voor het bewaken van groote terreinen zeer geschikt. ☼ Een volgende keer over verdedigingshonden.

L. SEEGERS.

Een plant die er wonderlijk uitziet

PLANTENLEVEN ontmoet men overal op de aarde, in het water en op het land, in zout en zoet water, in moerassen, op zure en zoute gronden, op harde rotsen, in droge, dorre

streken en zandwoestijnen, overal vindt men planten. ☼ De levensomstandigheden voor de planten zijn dus niet overal dezelfde, en in bepaalde streken hebben ze een harden strijd om haar bestaan te voeren. ☼ Voor dien strijd zijn de planten op duizenderlei wijze toegerust. Waren ze dit niet, haar bestaan zou ten eenenmale onmogelijk zijn. Denk bijv. eens dat men een kastanjeboom of eenigen anderen loofboom of bladplant in een waterarme, dorre en heete zandwoestijn zou planten; hun lot was spoedig beslist! De bladeren zouden in korten tijd alle water verdampen, zonder dat nieuwe aanvoer daarvan door de wortels mogelijk zou zijn, en het spoedig eind zou de dood door verdroging zijn! ☼ Opvallend is dan ook dat de woestijnplanten geen (*Cereus*-soorten), of weinige, zeer kleine bladen bezitten, welke bovendien veelal een kortstondig bestaan hebben (*Opuntia*'s, vele *Euphorbia*'s); of geheel zijn gebouwd en ingericht op een bestaan in dorre streken door vermindering van het aantal huidmondjes en belangrijke toeneming van vochthoudend weefsel, zooals bij *Agave*'s, *Aloë*'s, *Mesembryanthemums* en *Crassulaceae* het geval is.

☼ Het ontbreken of de beperking van bladeren, wordt meestal bij de vetplanten gecompenseerd door een buitengemeene dikteontwikkeling van de stengels, die bovendien geribd of veelhoekig worden, zooals bij de *Cerei* en vele *Euphorbia*'s het geval is; of ook bladachtige vormen aannemen, gelijk dit bij *Opuntia*'s en *Phyllocacti* voorkomt. ☼ Geen wonder dat deze planten, die in den eeuwenlangen strijd om het bestaan zulke vreemde gestalten, echte aanpassingsvormen, hebben verkregen, van oudsher de menschen hebben geboeid en de aandacht van den plantenliefhebber hebben getrokken. Het zijn meendeels echte strijdtypen, die behalve tegen een gloeiende zon en een waterarmen bodem, waarvoor zij met hun dikke opperhuid en vleezig weefsel beschermd zijn, zich ook nog te verdedigen hebben tegen dierenvraat, wat ze doeltreffend doen door middel van gevaarlijk scherpe stekels (*Cacti* en *Agave*'s), door vergift (*Euphorbia*'s), door bitter smakende stoffen (*Aloë*'s), of door beschuttende kleuren of vormen (tal van *Mesembryanthema*, waarvan vele soorten verras-

send sterk op steentjes gelijken), enz. ☼ Het kweken van succulenten of vetplanten komt thans weer in de mode. Er bestaat zelfs sedert eenige jaren een vereeniging van Vetplantenverzamelaars, welke belangstelling voor deze merkwaardige planten tracht te wekken en te bevorderen, en overal in het land vindt men liefhebbers, die zich speciaal op het kweken dezer planten, die behalve door grillige vormen, vaak ook uitmunten door groote, schitterend gekleurde bloemen, toeleggen. Ze zijn dan ook zeer interessant, niet het minst ook uit botanisch oogpunt; daarenboven zijn ze meerendeels zonder bezwaar in woonkamers en serres te kweken, waar ze met weinig ruimte tevreden zijn, zoodat men zelfs op een beperkte plaats een groot aantal diverse vormen kan cultiveeren. ☼ Een van de aardigste vetplanten is de op de volgende bladz. afgebeelde *Euphorbia globosa* of Kogelronde Wolfsmelk. De plant ziet er heel anders uit als de planten, welke wij hier gewend zijn te zien, en zeker zou men niet spoedig een verwante in haar herkennen van onze inlandsche Wolfsmelksoorten, die alle duidelijk bebladerde

stengels hebben. De *Euphorbia globosa* draagt ook wel bladeren, maar die zijn slechts heel klein en kortstondig van levensduur. Men vindt ze alleen op de plant in den tijd van nieuwen groei, aan de toppen der nieuwe stengel-deelen (takjes), en, is de groei daarvan voltooid, dan verwelken ze en vallen spoedig af. ☼ Tegenover de bescheiden blaadjes valt de omvang der dikke, ronde, vleezige, knolvormige, stengels (takjes) ten zeerste op. De jong gevormde takjes zijn donkergroen, de overjarige zijn geheel van kleur veranderd en wit geworden. Ze zijn daardoor in staat het felle zonlicht terug te kaatsen. Het geheele uiterlijk der plant wijst op herkomst uit een van onze streken verschillend groeigebied. Ze is het type van een plant uit heete, dorre streken, zooals vele van haar geslacht, die door wijziging van haren uit- en inwendigen bouw, en van hare organen, zich aan de ongunstige levensomstandigheden heeft aangepast, en daardoor in staat is te blijven voortbestaan. Ze stamt uit Zuid-Afrika, dat ons zoovele wonderlijke gewassengeschenken heeft. Men weet eerst niet wat men ziet als men de *Euphorbia globosa* onder de oogen krijgt. Men ontwaart toch niet veel meer als een mengeling van dikke, witte, en groene,

EEN VERHINDERDE VLUCHT.

knolachtige stengels, op en over elkander liggend, de een langer of korter, dikker of ronder dan de andere, met allerlei overgangen en tusschenvormen. Er zijn rolronde, eivormige, maar ook kogelronde stengelstukken, zonder eenig systeem naast en over elkander liggend. ☼ Van waar toch die verschillen, die veranderlijkheid in den uiterlijken vorm? Deze worden veroorzaakt door allerlei omstandigheden tijdens de ontwikkeling der takjes, door verschillende lichtsterkte, warmte en droogte. Ook andere omstandigheden spelen daarbij een belangrijken rol, bijv. de vochtigheidsgraad van lucht en bodem. Valt er veel regen tijdens den groei, dan zullen de stengels (takjes) langer, gerekter worden, bij minder vocht en meer zonlicht zal de groei gedrongener zijn en ook vetplanten van dezelfde soort zet op een lichte, droge plaats, laatste omstandigheid heeft altijd vergrooting, gerekter groei, der vegetatieve deelen ten gevolge, die vaak zeer frap-

VERBODEN TOEGANG. TWEE PARKWACHTERS.

pant is, en bij vetplanten sterk tot uiting komt. ☞ Maar dit is niet altijd in het voordeel dier planten; stevigheid en weerstandsvermogen nemen af, het weefsel wordt slapper, zachter en teerder. Het sterkst zijn de deelen die in het felle zonlicht, als in den strijd om het bestaan, worden ontwikkeld! ☞ Weeke en slappe deelen kunnen echter later, bij wijziging van de uiterlijke invloeden, door meer licht en droger atmosfeer, geleidelijk weer voldoende stevigheid, kracht en weerstandsvermogen erlangen, evengoed als deze, bij voortdurend van te milde omgeving, ten slotte zouden ontaarden en ten gronde gaan. ☞ Men kan deze verschijnselen bij allerlei planten bestudeeren, maar de vetplanten reageeren op zulke invloeden vaak het sterkst; wie o.a. wel eens dergelijke proeven genomen heeft met *Othonna crassifolia* zal verbaasd hebben gestaan over de frappante vormveranderingen, welke de rolronde, vleezige blaadjes kunnen te zien geven, die vaak zoodanig zijn, dat men meenen zou verschillende soorten voor zich te zien. Op vochtige plaatsen zijn die blaadjes lang, smal en rolrond, op droge zonnige plaatsen naderen ze den vorm van kogeltjes of erwten! ☞ Maar, natuurlijk, het mooist kweekt men dergelijke vetplanten, en ook de *Euphorbia globosa*, op een zonnige, droge plaats, wijl ze daar haar karaktereigenschappen van woestijnplanten het sprekendst zullen vertoonen. ☞ Tegenover de min of meer plompe, dikke stengels (takjes), steken de fijne, dunne bloemstengels wonderlijk af. Die ontspringen aan de top-einden der jeugdige, nieuw ontwikkelde takjes, en groeien recht omhoog. Ze zijn spaarzaam bebladerd, soms gaffelvormig vertakt, en tot 10 cM. lang; ze eindigen in een heel fijn gebouwde, groene bloeiwijze, welke men gemakkelijk voor een bloempje zou aanzien. Maar dat is niet juist, want, wat een kelk lijkt, is een bekervormig, groen omwindseltje, dat in priemvormige slippen uitloopt. De witte vlekjes in de bloeiwijze verleenen er een bijzondere bekoring aan. Die bloeiwijzen verschijnen bijna den geheelen zomer, n.l. zoolang als er nieuwe takjes gevormd worden. Die zijn alle eerst donkergroen, maar worden alle ook weer in volgende jaren wit. Want na den milden tijd, die de jonge takjes deed ontluiken, volgt weer de periode van ongebreideld zonlicht, en hullen ook de nieuwe stengels zich in een wit pakje; precies dus wat de menschen ook doen! ☞ De *Euphorbia globosa* is thans een eeuw lang in cultuur, want volgens Haworth bloeide ze voor het eerst in Kew-Gardens (bij Londen) in October van het jaar 1823; ook een eeuwfeest, hetwelk we hier op bescheiden wijze hebben willen herdenken.

A. J. VAN LAREN.

VAN MENSCHEN EN DIEREN

door G. D. ROBERTS

4) **N**A dit eerste gebrul had hij niets meer gehoord van bezoekers die naar den stroom kwamen om te drinken. De lange stilte werd onheilspellend en Johns bemerkte, dat hij zoo ingespannen luisterde, dat hij geluiden begon te hooren, die er niet waren. Hij dacht, dat hij zware, sluipende voetstappen onder zijn boom hoorde, maar toen hij naar

beneden keek, zag hij duidelijk dat er niets was. ☞ Ten slotte ging de maan op. Ze was nog niet meer dan half boven de zeelijn geklommen — een rood, verwrongen, opgezwollen segment van een schijf — toen op eenige honderden el afstand de tijger uit het kreupelhout te voorschijn kwam, recht op het licht aanlopend. Het was duidelijk, dat hij eenig vermoeden had van de aanwezigheid van den man, want hij snuffelde op dreigend-onderzoekende manier en liep recht op den boom aan. ☞ Johns was overtuigd, dat tijgers over 't algemeen, geen boomklimmers zijn. Maar hij wist ook, dat veel wilde dieren, noodgedwongen, soms heel anders deden dan in de boeken over natuurlijke historie staat. Hij was echter geen oogenblik in twijfel of zijn vlugheid tusschen de takken was grooter dan die van den tijger. Toen het gestreepte en kwaadaardig uitzierende beest onder den boom aankwam en zijn vreeselijke oogen tot hem ophief, vloekte hij minachtend en wierp het een stuk wrakhout naar den kop. ☞ Het geluk diende hem en de lat trof den tijger vlak op zijn snuit. Hij gromde van verbazing en woede, kromp achteruit, ging plat op zijn buik liggen en sprong toen met een geweldigen zwaai naar den laagsten tak, die rechtstandig op den stam uitstak. Met zijn groote voorpooten wist hij zich vast te klemmen aan het knooppunt en bleef daar een paar seconden hangen, met zijn achterpooten trachtend een steunpunt te vinden op den stam, alvorens hij zich erop kon trekken. ☞ Dat was juist wat Johns gewild en waarop hij gehoopt had; en hij was erop voorbereid, lang uit op den vloer liggend, met zijn speer in de hand. Hij stootte krachtig, maar niet te forsich zijn speerpunt naar omlaag — bang deze door te hevige stooten te breken — en trof het dier tweemaal op den kop en haalde hem eenmaal de punt over een der oogen, waardoor hij dit geheel verscheurde. De tijger brulde van pijn, het gelukte hem een zijner achterpooten in den stam te slaan en nu hield hij zijn kop heelemaal op zij om de stekende stooten op zijn snuit te ontgaan. Daardoor stelde hij zijn hals en nek eraan bloot. ☞ En nu, op gevaar af de punt te breken, stiet de man krachtig toe. De punt raakte juist vlak achter de kaken van het beest; en de man drukte door met de volle kracht van zijn beide armen. Het harde scherpergerande esschenhout baande zich door alles heen een weg; en met een verstikten kreet viel de tijger, in krampachtige verstijving achterover tuimelend, op den grond, de speer meenemend. Een korten tijd draaide hij als dol rond, krabbend en korte brul-tonen uitstootend, waarbij hij telkens groote vlokken bloedig schuim uitbraakte. Toen zonk hij ten slotte ineen en bleef stil liggen. ☞ „De duivel hale hem, hij heeft mijn speer gebroken!” bromde Johns, om de triomf te verbergen, die zijn hart hooger deed

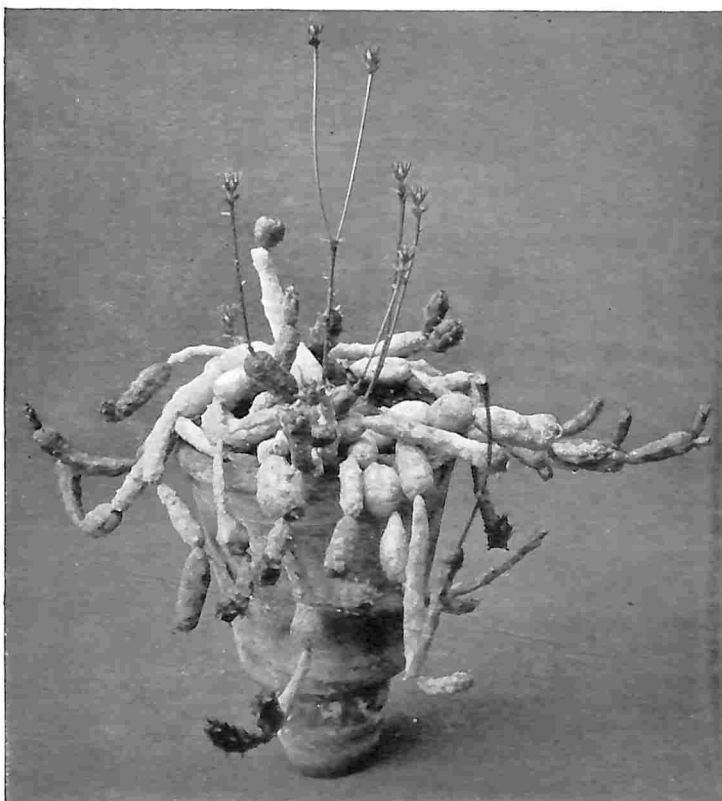

Foto C. Steenbergh.

EEN PLANT DIE ER WONDERLIJK UITZIET.
(EUPHORBIA GLOBOSA).

kloppen. Toen, terecht vermoedend, dat de aanwezigheid van dit gevreesde schepsel onder zijn boom andere van een bezoek zou weerhouden, legde hij zich ter ruste. ☞ Den volgende dag was Johns eenigen tijd in twijfel wat hij met het lijk van den tijger moest doen. Het liefst had hij het gevild, zoodat hij de huid in de zon kon drogen en ze kon behouden als trofee en om er op te liggen. Maar zonder ander vildersmes dan een schelp, zag hij tegen dit werk teveel op. Tenslotte oordeelde hij, dat het doode dier dienst kon doen als afschrikkend voorbeeld, een waarschuwing voor alle roovers der wildernis, dat de boombewoner niet met zich liet spelen. Hij sleurde het lijk een paar honderd meter weg, zoodat de geur ervan hem niet kon bereiken, en liet het op het strand liggen, een klein eindje van de grens der jungle af, zoodat alle oogen het goed konden zien. Hij was er zeker van dat alle boschbewoners spoedig van de aanwezigheid van den tijgerdooder op de hoogte zouden zijn en dat men hem verder met rust zou laten. ☞ Daarin had Johns ongetwijfeld gelijk, want onder de dieren in de wilde natuur is — net als bij menschen — prestige een gewichtig ding. Hij had bewezen, dat hij de meerdere was van den vorst der wildernis en dus was hij zelf een vorst. Zelfs de olifant, een verstandig dier, dat de jungle-wetten eerbiedigde, zou zich niet vermeten het gebied te betreden van den heerscher die op den boom woonde. Maar

het geluk bleef Johns trouw en hij behoefde niet lang de heerschersrechten uit te oefenen, die hij zich zoo snel verschaft had. ☞ Twee dagen na de geschiedenis van den tijger legde een Hollandsch vrachtschip aan onder beschutting van het voorgebergte en stuurde een boot aan land om water te halen; het was namelijk enkelen kapiteins, die deze streek bevoeren bekend, dat hier een zoetwater-stroompje was. Een of twee

mijl voorbij de branding was een nauwe toegang waar een sloep of een kotter kon komen, en spoedig vierde Johns zijn troonsafstand in een pantalon, die hem wat te wijd was en met een glaasje scherpe jenever. Het eerste oogenblik konden zijn redders het verhaal zijner avonturen ternauwernood gelooven, maar het lijk van den dooden tijger met de speer door zijn hals vormde een overtuigend bewijs; en Johns kon zijn prestige meenemen, op het gladgewreven dek van den schoener. Het was een lichte bagage maar kostbaar in zijn oogen.

II.

IN HET RIJK DER SPOOKACHTIGE LICHTEN.

Op die geweldige diepte een halve mijl loodrecht naar beneden van de door den wind bewogen purper-groene oppervlakte en het room-blank voortstuivende schuim van den oceaan, was het daglicht een volkomen onbekend en onvermoed ding. De vreemde bewoners dezer diepten konden nooit ver opstijgen naar de door de zon beschenen golven, en het overleven; want als zij naar boven zouden komen uit den geweldigen druk waarin zij leefden, zou hun geraamte totaal verwrongen worden, of hun magen zouden binnenste buiten worden gekeerd, of hun oogen zouden uit de kassen worden gedrukt, of hun weefsel zou uiteenvallen. Dus brachten zij hun leven door zonder te weten of te vermoeden, dat de zon bestond en in een rust, die de hevigste orkaan niet kon hopen te verstoren. ☞ Toch was deze diepte niet in een volslagen en eeuwige duisternis gehuld. Hier en daar maakte

een drijvende kolonie van kleine diertjes, infusoria, familie van hen, die 's nachts de oppervlakte van de zee doen lichten, vlekken van vagen glans. Hier en daar verschenen zwakke, vluchtige lichtplekken, telkens weer uitdoovend en opflikkerend alsof ze zachtjes aangeblazen waren, afkomstig van die vreemdsoortige plant-achtige schepsels, bekend onder den naam van zee-lemmen. En de golvende bodem van den met slib bedekten oceaan zond een zwakken fosforesceerenden glans uit, waardoor hij niet heelemaal onzichtbaar was. Voor oogen dus, die gevoelig genoeg waren voor zulke zwakke lichttrillingen, was er als een sprookachtige schemering in dit diep-zee gebied — tenminste op sommige plaatsen. ☞ Behalve die gelijkmatige glans, waarvan men ieder oogenblik verwachtte, dat hij door gebrek aan kracht zou sterven, verscheen soms plotseling iets dat deed denken aan groepjes glimwormen onder een overhangenden rand of tusschen een groep lemmen en werd meestal een oogenblik later weer uitgedoofd. Vaak wuifden een paar kleine lampjes — bij wijze van spreken — met blauwachtige of violette vlam voorzichtig heen en weer, alsof de ongeziene drager iets zocht in het geheimzinnige halflicht. Aan alle kanten verschenen gedurende enkele oogenblikken flauwe streepjes en oogen van licht, die langs gleden en weer verdwenen. En soms schoot plotseling iets door de duisternis dat leek op de schim van een visch,

met twee lange wuivende draden van licht, die aan zijn neus begonnen, en met vinnen zichtbaar in flauwen glans, terwijl langs beide zijden een dubbele rij zacht-gloeiende lichtjes brandde. Wellicht werd dit gevolgd door een grootere gedaante, bleek als een spook met een enorm kop en lang, zwaaiend lichaam, in welk geval het eerste een schuilplaats zocht tusschende taaie wortels der zee-lemmen. Op de een of andere wijze, in den een of anderen schim-

men-vorm flikkerden de sprookachtige lichten overal door het geluidloze halfdonker. ☞ Op een plaats, ongeveer twee voet boven iets, dat leek op een geweldigen platten steen, hing een kleine pluim van violet licht. Van het midden van die zachte vlam uit, hing een soort van dons neer, een stralenkrans van zwak-glanzende draden. Door dien teeren gloed kon men zien dat de vlambloem neerhing van de punt van een dunnen riet-achtigen stengel, die van tijd tot tijd zachtjes heen en weer zwaaide, ofschoon nergens in het water er omheen eenige beweging was te bespeuren. De stengel, welke die bloem droeg, scheen te groeien uit een der uiteinden van den platten steen, welks blauw-zwarte kleur bijna onzichtbaar was tusschen de schaduwwachtige golvingen van het omringende slib. Soms trilde de mooie, kleine vlam, soms bewoog ze op haar steel, soms verzwakte zij tot ze bijna onzichtbaar was om even later des te helderder te glanzen; alles bijeen genomen gedroeg ze zich met een grilligheid waarvoor geen aanwijsbare oorzaak of reden te vinden was. ☞ Na korten tijd trok de trillende vlam de aandacht van een dier schim-achtige visschen met twee rijen gloeiworm-lichtjes langs de zijden en kolossale glansloze oogen, en gleed deze er op af om ze nader te voet lang — en scheen om die reden een verstandige voorzichtigheid te betrachten. Toen hij naderde scheen het hem echter toe dat het kleine paarse licht niet slechts lekker was om te eten, maar ook veilig te bemachtigen.

(Wordt vervolgd).

BOSCHVIJVER.